GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 104. *Lunĭ, Marțĭ 12 (24) Maiu.* **1887.**

Brașovŭ, 11 Maiu 1887.

Incă înainte de a se deschide ultima sesiune a dietei actuale ungare, deputații din stânga estremă au credutŭ de bine a mai agita puținteĺŭ cestiunea întroducerei *limbei maghiare în armată.* Asupra petițiunilorŭ junimei academice maghiare de a se întroduce limba maghiară în regimentele din Ungaria ale armatei comune, s'a încinsŭ o discusiune viuă, la care au luatŭ parte vre-o șése kosutiștĭ, în frunte cu Thaly Kalman. Discusiunea s'a terminatŭ cu asigurarea ministrului honvedilorŭ Fejervary, că limba maghiară nu e eschisă din armată, ci se învață ca „limbă a regimentului“ în tóte regimentele unguresci, apoi că nu se pretinde cunoscința perfectă a limbei germane, ci numai până la unŭ gradŭ órecare, ca oficerii nemaghiarĭ, carĭ servescŭ în regimente unguresci suntŭ datorĭ a-șĭ însuși în timpŭ de trei anĭ limba maghiară. In fine maioritatea a decisŭ, ca memoratele petițiunĭ sĕ se predé ministrului honvedilorŭ, sĕ le studieze și sĕ esecute ceea ce se va puté între marginele legei.“ „Agitațiunea“ pentru limba maghiară se face dér în cea mai bună înțelegere. Kossuthiștii strigă și pretindŭ multŭ, pentru ca Tisaiștii sĕ pótă la rêndulŭ lorŭ stórce mai multŭ dela ministeriulŭ de rĕsboiu comunŭ.

Nu totŭ cu acésta tacită înțelegere urméză *agitațiunea electorală* în Țéra ungurésca și în Ardealŭ. Aicĭ se lovescŭ în capete dorințele și aspirațiunile diferitelorŭ partide maghiare. Diarele unguresci suntŭ pline de scirĭ electorale. Guvernamentalii și-au pusŭ în mișcare aparatulŭ și nu mai trebue sĕ documentămŭ, că acesta lucréză mai tare prin ținuturile cu poporațiune mixtă, unde guvernulŭ a avutŭ până acum cele mai marĭ succese.

De alegătorii românĭ se apropiă acum ispita în tóte chipurile și terorismulŭ va inventa nouĕ mijlóce spre ai trage în partea guvernamentalilorŭ, ér ca ultimŭ refugiu stau la disposițiune: baionetele. Tóte aceste însĕ nu este iertatŭ a ne face sĕ ne clătinămŭ și sĕ ne abatem dela calea mântuirii nóstre naționale, care este: solidaritatea tuturorŭ Românilorŭ pe temeiulŭ programei naționale dela 1881.

Diarele unguresci ne aducŭ o listă de mișcărĭ electorale, în care figuréză și numele unorŭ cărturarĭ de frunte românĭ de prin ținuturile ungurene și bănățene. Este anevoie a deosebi ce e adevĕrŭ și ce e născocire în aceste raporturĭ, dér ar fi timpulŭ, credemŭ, ca cărturarii din cestiune sĕ nu mai umble cu doi banĭ în trei pungĭ, căcĭ se vorŭ face de rîsŭ chiar și înaintea celorŭ pe carĭ voiescŭ sĕ-i servéscă.

Toțĭ Românii de bine și de inimă trebue sĕ vegheze cu îndoită atențiune în împrejurările de față, ca sĕ nu sufere scădere moralulŭ naționalŭ și interesele solidarității nóstre.

Caracteristicŭ este, că Sêrbii din Neoplanta s'au hotărîtŭ a candida pe Ludovicŭ *Mocsary,* după ce s'au constituitŭ în partidă oposițională. Mocsary pe care, cum scimŭ, l'au părăsitŭ alegĕtorii sĕi din Halas, a primitŭ candidatura în Neoplanta. Lucrulŭ acesta îlŭ miră și îlŭ supĕră grozavŭ pe „Pester Lloyd“ și cu multă îngâmfare asigură acesta, că în Neoplanta póte învinge numai candidatulŭ tiszaistŭ Paul Moricz (!)

In ședința de Sâmbătă a debutatŭ ministrulŭ-președinte Tisza c'unŭ rĕspunsŭ la cunoscuta interpelare a lui Iranyi asupra destăinuirilorŭ fóiei bismarkiane privitóre la *ocuparea Bosniei și a Herțegovinei.* Rĕspunsulŭ l'a stabilitŭ Tisza la Viena împreună cu ministrulŭ de esterne și l'a cetitŭ de pe hârtiă.

Scimŭ că „Norddeutsche allg. Zeitung“ a făcutŭ destăinuirea, că încă la 15 Ianuariu 1887 s'a încheiatŭ între Austria și Rusia o convențiune, în care Rusia s'a învoitŭ ca Austria sĕ ocupe Bosnia și Herțegovina și că prin urmare mandatulŭ de ocupațiune, ce l'a primitŭ Austria dela congresulŭ din Berlinŭ n'a fostŭ dacâtŭ o esecutare a acestei convențiunĭ. Foile unguresci au trasŭ la îndoélă adevĕrulŭ acestorŭ destăinuirĭ și Iranyi a interpelatŭ în sensulŭ acesta.

D-lŭ Tisza rĕspunde acum și rĕspunsulŭ sĕu nu este decâtŭ o confirmare a celorŭ dise de „Nordd. allg. Ztg.“ In ajunulŭ rĕsboiului ruso-turcescŭ, declară Tisza, guvernulŭ austro-ungarŭ s'a decisŭ pentru neutralitate, dér spre asigurarea intereselorŭ monarchiei și a păcii față cu guvernulŭ rusescŭ declară: „că monarchia nóstră nu țintesce a lua în posesiune Bosnia și Herțegovina, doresce din contră, ca acolo pentru esecutarea reformelorŭ cerute sĕ fiă susținută puterea turcéscă, presupunîndŭ că ea va fi în stare a asigura în modŭ durabilŭ liniștea și ordinea în aceste țĕrĭ; la casŭ însĕ când acésta nu i-ar fi cu putință, noi nu putemŭ suferi pe nimenĭ altulŭ, ci vomŭ trebui sĕ ocupămŭ înșine aceste provincii.“ Resultatulŭ acestorŭ negociărĭ fù, că Rusia s'a învoitŭ la acésta eventuală ocupare. Numai după încheierea ei s'a împărtășitŭ convențiunea și Germaniei.

Fóia bismarkiană a voitŭ sĕ se constate, că ocupațiunea Bosniei și a Herțegovinei de către Austria nu este opera ei, ci că ea s'a făcutŭ printr'o înțelegere între puterile interesate. Nu scimŭ ce scopŭ a urmăritŭ ea cu acéstă destăinuire, dér prin ea se constată că la 1877 Austria a cooperatŭ cu Rusia în contra Turciei. Tóte declarările de mai înainte ale d-lui Tisza și ale pressei unguresci, că ocupațiunea nu a fostŭ întreprinsă în contra Turciei se dovedescŭ acum ca mincinóse. De aceea Iranyi a pututŭ cu totŭ dreptulŭ provoca la nemulțumirea ce a fostŭ produs'o între Ungurĭ politica de ocupațiune, care a adusŭ cu sine îmbunătățirea Turciei, din care causă condamnă politica lui Andrassy și Tisza.

Interesantă este și destăinuirea ce-o face acum fostulŭ ambasadorŭ alŭ Franciei la Petersburgŭ Leflô în diarulŭ „Figaro.“ S'a susținutŭ, că *Germania* la 1875 a voitŭ sĕ declare rĕsboiu *Franciei* și numai *Rusia* a împiedecatŭ isbucnirea rĕsboiului. Generalulŭ Leflô spune acum, că a avutŭ în privința acésta convorbirĭ cu Țarulŭ și cu principele Gorciacov.

Ambasadorulŭ germanŭ Radovitz — dice Leflô — a întrebatŭ la Petersburgŭ că ce atitudine va observa Rusia în casulŭ unui nou conflictŭ cu Francia și a adausŭ: „Ce voițĭ sĕ luațĭ din Turcia?“ Rusia însĕ a rĕspunsŭ că nu voiesce mai multŭ decâtŭ posede. Țarulŭ a cetitŭ corespondența dintre Leflô și ministrulŭ de esterne francesŭ de atuncĭ Decazes, care cerea ca Rusia sĕ tragă sabia, décă pacea va fi ruptă. Gorciakov sĕ fi disŭ: „A scóte sabia e multŭ, dér vomŭ puté ajunge la scopŭ și fár' de acésta“.

In fine spune Leflô, că Bismark a disŭ la 1874 către prințulŭ Orlov: „Nu, nu voimŭ rĕsboiu cu Francia, dér Francia își reorganiséză prea curêndŭ armata, de aceea voimŭ o garanțiă, o siguranță, voimŭ sĕ ocupămŭ Nancy-ulŭ“.

Destăinuirile aceste dovedescŭ, că în sînulŭ diplomației se țese acum cu multă stăruință pânza unei nouĕ grupărĭ a puterilorŭ europene. In privința acésta crisa ministerială din Francia jócă unŭ rolŭ însemnatŭ. Până astădĭ încă nu se scie cum se va compune viitorulŭ ministerŭ francesŭ și décă va rĕmâné în postŭ generalulŭ Boulanger. Mii de adrese din Francia însĕ au cerutŭ președintelui Grévy sĕ nu scótă din combinația pe generalulŭ Boulanger.

Vocĭ din pressă asupra conferenței nóstre.

Sĕcuiesculŭ „Szekely Nemzet“ se ocupă și elŭ de conferință, și sub titlulŭ „Pasiviștĭ“ scrie următórele:

In liniște frumósă și în aplause furtunóse generale s'a împrăștiatŭ conferința din Sibiiu. S'au ridicatŭ strigărĭ de „sĕ trăiască“ pentru președintele Barițŭ, pentru membrii comitetului și în sfârșitŭ pentru toțĭ Românii presențĭ și absențĭ, din punctŭ de vedere alŭ unității naționale.

Conferința din Sibiiu așa-déră „a succesŭ strălucitŭ“, A impusŭ cum se cuvine chiar Sașilorŭ, carĭ, cu privire la gustulŭ lorŭ predilectŭ față cu statulŭ maghiarŭ, s'au despărțitŭ de Românii conferențiarĭ cu simțĕmêntulŭ unei deosebite geloșiĭ. Căcĭ afară de cuprinsulŭ »sîmburosŭ« alŭ discursului de deschidere alŭ președintelui, adunarea a avutŭ și momente, carĭ au întrecutŭ chiar și cele mai fantastice enunciațiunĭ ale ultraiștilorŭ sașĭ.

Punctele resoluțiunei nu suntŭ nouĕ; numai „vinŭ vechiu în burdufŭ nou!“ Ceea ce läturile stătute ale conferinței din 1884 amestecă încâtva nou, este estinderea pasivității și asupra Românilorŭ din Țéra ungurésca. Pentru părțile ardelene anume s'a esprimatŭ passivitatea absolută, pentru cercurile ungurene pasivitatea relativă.

Asupra celorlalte puncte ale resoluțiunei de astă dată nu vremŭ sĕ reflectămŭ. O óre care nebunie, ca sĕ nu dicemŭ jumĕtate smintélă, caracteriséză punctele, alŭ cărorŭ nonsens póte fi întrecutŭ numai prin réua lorŭ intențiune. La timpulŭ sĕu ne-amŭ rostitŭ mai amĕnunțitŭ despre acésta. Acum nu le ținemŭ demne a risipi pentru ele cernéla și negréla de tiparŭ.

Pentru acum vremŭ sĕ facemŭ numai câteva observărĭ la passivitatea primită cu aplause pocnitóre de circŭ. Sĕ ne adêncimŭ în cugetare. Ce crimă așa mare a putută comite statulŭ maghiarŭ în contra cetățenilorŭ românĭ ai statului, încâtŭ o conferință, care „vré sĕ pretindă caracterulŭ generalității, trebue sĕ enunțe abstinența dela participarea la viéța parlamentară?

Ce este óre passivitatea? In casulŭ de față: refusarea și respingerea unuia din cele mai cardinale drepturĭ, a dreptului de a alege deputațĭ la dietă; renunțarea la unŭ dreptŭ, a cărui esercitare este o datorie; mărturisirea pe față că se abținŭ dela unŭ actŭ constituționalŭ pe care, décă s'ar opri, ar trebui sĕ-lŭ reclame orĭ ce patriotŭ cinstitŭ.

Dér ei nu voescŭ parlamentŭ ungurescŭ. Nu voescŭ din motivulŭ, fiindcă n'au încredere în maioritatea esistentă a partidei. Și nicĭ din acelŭ motivŭ refusă ei participarea la acestŭ actŭ cetățenescŭ constituționalŭ, fiindŭ că nu suntŭ mulțămițĭ cu guvernulŭ de adĭ. Fisionomia unei diete se baséză dóră pe calculĭ omenescĭ și acum ei încă nu sciu cu hotărîre, ce feĺŭ de maioritate va eși din urne! Décă ei 'și-ar basa atitudinea lorŭ pe aceste principii, atuncĭ arŭ trebui sĕ desfășure cu atâtŭ mai mare acțiune contra guvernului și maiorității de adĭ. Décă ei arŭ fi atacațĭ în interesele lorŭ politice orĭ naționale și confesionale, atuncĭ nicĭ o putere pămêntéscă nu i-arŭ puté reținé dela o acțiune energică comună contra guvernului și maiorității de adĭ. Ei arŭ fi atuncĭ cei dintêiu, carĭ arŭ desvolta în parlamentŭ o activitate în mĕsură mai mare pentru propriele lorŭ interese. E sigurŭ, că ei n'arŭ lăsa din drepturile lorŭ.

Dér lucrulŭ nu e așa. Orĭ câtŭ de multŭ se plângŭ de apăsarea naționalității lorŭ; orĭ câtŭ de mare e strigătulŭ lorŭ de durere din causa strivirei confesiunei, limbei, moravurilorŭ și instituțiunilorŭ lorŭ: acésta e în cele mai multe casurĭ numai curată flecăriă, fórte adeseorĭ rĕutăciósă ațîțare în josŭ. Ei nu au, nu potŭ avé astfeĺŭ de obiecțiunĭ îndreptățite. Statulŭ maghiarŭ consideră pe Slovacĭ, pe Germanĭ, pe Jidovĭ, pe Sașĭ, pe Valahĭ ca și pe Ungurĭ de copii ai sĕi; elŭ nu face nicĭ o deosebire între ei din causa confesiunei séu naționalității. Asta o sciu bine ei înșișĭ. Dér totușĭ trebue sĕ esiste unŭ punctŭ comun de atingere, în care inteligența română cu agitatorii sașĭ au unŭ rendez vous. *Și acestŭ punctŭ este ura contra statului maghiarŭ.* In acéstă privință Românii întrecŭ, póte, chiar pe domnii sașĭ.

Refusândŭ ei sĕ între în parlamentulŭ ungurescŭ, în corpulŭ legiuitorŭ, recunoscŭ totodată tăria constituțiunei statului maghiarŭ ce se'ntemeiază pe principii democratice. Neluândŭ ei parte la legislațiune, esprimă tot odată, că constituțiunea ungurésca le ofere deplină ga-

ranţiă despre aceea, că ei şi fără conlucrarea lorŭ vorŭ gusta neturburaţĭ şi nescurtaţĭ şi de aci înainte drepturile lorŭ de cetăţenĭ ai statului.

Pasivitatea este unŭ semnŭ tăcutŭ alŭ necondiţionatei încrederĭ, ce o punŭ ei în constituţiunea statuluĭ maghiarŭ. Credemŭ că conferinţa din Sibiiu în principiu n'a voitŭ sĕ ne voteze încredere; în faptă însĕ totuşĭ a făcut'o. Căcĭ décă n'arŭ pune nicĭ o încredere, atuncĭ n'arŭ fi esprimatŭ din nou passivitatea cu atâtŭ de mare linişte.

Mişcarea electorală.

Cetimŭ în foile unguresci:

In partea sudostică a comitatului *Sătmarŭ* işĭ dau Românii silinţe sĕ pună candidaţĭ de „deputaţĭ dietalĭ naţionalişti" şi anume: în *Baia mare* păşesce ca candidatŭ preotulŭ gr. cat. Dr. Vasilie *Lucaciu*; în *Craşeu* preotulŭ gr. cat. Emilŭ *Pelle*; în *Mediaşulŭ de Arieşŭ* Dr. Gavrilŭ *Lauranŭ*.

(E de doritŭ ca d. Dr. Lucaciu sĕ ne lămurĕscă în privinţa acestorŭ pretinse candidărĭ; ce'i şi cum?—Red. »Gazetei«.)

In comitatulŭ *Caraşŭ-Severinŭ*, păşesce într'unŭ cercŭ candidatulŭ de adv. *Babeşŭ*, fiulŭ d-lui Vincenţiu Babeşŭ; într'altŭ cercŭ economulŭ *Popŭ*, fiulŭ locuitorului din Jebeliu Vincenţiu Popŭ.

(Aicĭ amŭ găsi de cuviinţă ca d-lŭ V. Babeşŭ sĕ ne dea deslușirĭ. — Red. „Gazetei").

In *Lipova* protopopulŭ V. *Hamsea* stăruesce pentru alegerea candidatului ungurŭ guvernamentalŭ.

(Sĕ fiă adevĕratŭ acĕsta? Şi décă adevĕratŭ este, celŭ îndémnă pe d. Hamsea, omŭ independentŭ, sĕ se facă sluga Ungurilorŭ? — Red. „Gaz.")

In *Oradea mare* figurĕză în comitetulŭ electoralŭ guvernamentalŭ maghiarŭ Iosifŭ *Romanŭ*, Iosifŭ *Vulcanŭ* red. „Familiei", şi vicarulŭ *Beleşŭ*.

(De d-lŭ Vulcanŭ, care figurĕză de multŭ într'unŭ comitetŭ redacţionalŭ unguresců, nu ne mai mirămŭ; ne mirămŭ însĕ şi nu ne vine a crede lucrulŭ acesta despre d. Ios. Romanŭ şi vicariulŭ Beleşŭ! Ceremŭ deslușirĭ! — Red. Gaz.)

In *Ceica* păşescŭ ca candidaţĭ guvernamentalĭ şi totodată adversarĭ Iosifŭ *Vulcanŭ* şi profes. Alexandru *Romanŭ*.

(Şi pe tĕrêmulŭ guvernamentalŭ voiescŭ sĕ se combată literaţii şi profesorii noştri? — Red. Gaz.)

In *Radna*, comit. Aradului, candidĕză Iónŭ *Beleşŭ*, celŭ care s'a lĕpădatŭ în „Nemzet" impreună cu tótă familia sa de programulŭ naţionalŭ românŭ.

(Cu ce dreptŭ vorbesce d. Ionŭ Beleşŭ în numele familiei sale? Noi scimŭ sigurŭ, că suntŭ membrii de aprópe ai familiei sale, carĭ nu împărtăşescŭ *nicidecum* vederile sale scrîntite politice! — Red. Gaz.)

Guvernamentalii ungurĭ din *Aradŭ* au oferitŭ lui Max *Falk*, redactorulŭ lui „Pester Lloyd", din nou candidatura. Cu acĕstă ocasiune notarulŭ publicŭ *Bonciu* i-a ţinutŭ unŭ discursŭ, în care ḑise că »ar comite Aradulŭ o crimă, décă nu l'ar alege (pe Falk) deputatŭ".

(Pentru ce sĕ-lŭ alégă deputatŭ? Pentru ca sĕ pótă insulta pe Românĭ cu mai mare aplombŭ în „Pester Lloyd«? In ce consistă „crima" de a nu alege pe d-lŭ Falk? — Red. Gaz.)

SCIRILE ḐILEI.

Ḑiua de 3 (15) Maiu fŭ frumosŭ sĕrbătorită — precum ni se scrie — de tinerii românĭ din Viena. Tinerii, în numĕrŭ de vre-o 30, s'au adunatŭ în frumósa comună Hütteldorf de lângă Viena, şi aci au sĕrbătoritŭ solemna ḑi în linişte şi deplină seriositate. Studentulŭ medicinistŭ Aurelŭ C. Popoviciu a salutatŭ pe cei presenţĭ prin o cuvêntare festivă, în care se arătă însemnătatea ḑilei de 3 (15) Maiu. S'a cântatŭ după acésta „Deşteptă-te Romăne!" Studentulŭ de filosofiă G. Bogdanŭ prin o scurtă dare de sémă arată trecutulŭ poporului nostru ardeleanŭ. S'au cetitŭ apoi cele 16 puncte primite de adunarea din Blaşiu la an. 1848, s'a cântatŭ încă odată „Deşteptă-te Române" şi la fine s'a decisŭ sĕ se trimită din partea junimei române din Viena o cunună pe mormêntulŭ lui Avramŭ Iancu. După acésta a urmatŭ petrecerea.

—x—

„Democratulŭ" din Ploescĭ scrie: *„Emigrarea Transilvănenilorŭ* în ţéra nóstră continuă într'o proporţiă ne mai pomenită, venindŭ cu calea ferată dela Braşovŭ, în fie-care ḑi două trenurĭ aducŭ în câte 3 şi 4 vagóne bărbaţĭ, femei şi copii, carĭ părăsescŭ Transilvania din causa miseriei. Ei suntŭ Românĭ, Ungurĭ şi Saşĭ. Unii rĕmânŭ pe aicĭ, alţii plécă cu calea ferată spre Buzĕu, şi alţii spre Bucurescĭ.«

—x—

Partida poporală săsĕscă a pusŭ candidaţĭ de deputaţĭ la dietă pe următorii domnĭ: în cerculŭ electoralŭ I alŭ Sibiiului Dr. Oscar de *Meltzl*, în cerculŭ II Heinrich *Kästner* (deputatulŭ de până acum), în cerculŭ Cristianŭ Iosifŭ *Gull* (deputatulŭ de până acum), în cerculŭ Cisnădiă Edmund *Steinacker* (deputatulŭ de până acum), în cerculŭ Nocrich Samuelŭ *Dörr* (deputatulŭ de până acum), în oraşulŭ Braşovŭ Adolf *Zay* (deputatulŭ de până acum), alŭ doilea candidatŭ, în cerculŭ de afară, necunoscutŭ; în cerculŭ Ţéra Bârsei de susŭ Iohann *Imrich* (deputatulŭ de până acum), în cerculŭ Ţéra Bârsei de josŭ necunoscutŭ candidatulŭ, în cerculŭ Mediaşŭ necunoscutŭ candidatulŭ, în cerculŭ Sighişóra Wilhelm *Wenrich* (deputatulŭ de până acum), în cercurile Bistriţa, Cincu mare, Agnita şi Cohalmŭ necunoscuţĭ candidaţii.

—x—

Proprietarulŭ din *Bihorŭ* Emericŭ *Sztaroveszky*, care a muritŭ în ḑilele acestea în Oradea mare, a testatŭ tótă averea sa de 100,000 fl. pentru înfiinţarea unui spitalŭ de copii în acelŭ oraşŭ. Singura soră a rĕposatului va folosi, câtŭ va fi în viĕţă, interesele capitalului.

—x—

„Scóla şi Familia", fóiă pentru părinţĭ şi învĕţătorĭ, ce apare de două orĭ pe lună în Braşovŭ, a trecutŭ dela 1 Aprilie 1887 sub redacţiunea d-lorŭ profesorĭ *Ioan Popea şi Andrei Bârseanu*. Trei numerĭ au apărutŭ până acum sub noua redacţiune şi orĭcare a cetitŭ acéstă fóiă pedagogică, înainte şi după 1 Aprilie, s'a pututŭ convinge, că dela acéstă dată din urmă valórea ei merge necontestabilŭ crescênd cu fie-care nou numĕrŭ ce apare. Pe când mai nainte se vorbea în fóiă numai de cutare şi cutare pedagogŭ vestitŭ şi se tratau purŭ şi simplu lecţiunĭ de scólă, cu pré puţine escepţiunĭ, astăḑĭ pe lângă acestea găsescŭ în ea părinţii şi învĕţătorii tractate interesante, învĕţăturĭ frumóse, găsescŭ unŭ isvorŭ de cunoscinţe folositóre pentru viĕţa de tóte ḑilele, în familiă, în scólă şi în societate, află continue informaţiunĭ despre progresulŭ culturalŭ alŭ Românilorŭ de pretutindenea, despre mişcarea nóstră literară ş. a., cuprinsulŭ celorŭ trei numerĭ apăruţĭ sub noua redacţiune e: Nr. 1 dela 1 (13) Aprilie 1887: Cătră cetitorĭ. Insemnătatea crescerei în familiă şi influinţa ei asupra vieţii poporelorŭ. Cum are sĕ facă învĕţătorulŭ pe elevii din anulŭ I de scólă cunoscuţĭ cu noţiunea „proposiţiune". Invĕţătorilorŭ românĭ (poesiă). Bibliografiă. Diverse. — Nr. 2 dela 15 (27) Aprilie: Unŭ bărbatŭ vrednicŭ (Episcopulŭ I. Popasu). Adresa Braşovenilorŭ cătră Prea S. Sa Păr. Episcopŭ Iónŭ Popasu. Intocmirea unei grădinĭ de scólă. Lecţiune practică din fisică. O călĕtoriă prin aerŭ dela Parisŭ la Norvegia. Odă Episcopului Iónŭ Popasu (poesiă). Bibliografiă. Diverse. — Nr. 3 dela 1 (13) Maiu: In aerŭ liberŭ! Copii încă se facŭ odată ómenĭ marĭ. Din convorbirile unei mame. Afacerile scolare în sinodulŭ arhidiecesanŭ din Sibiiu. Cântece de primăvĕră. Bibliografiă. Diverse. — Recomandămŭ cu totdinadinsulŭ părinţilorŭ şi învĕţătorilorŭ acéstă fóiă pedagogică de valóre, care mai are şi avantagiulŭ, că e fórte ieftină: 3 fl. pe anŭ pentru Austro-Ungaria şi 10 lei pe anŭ pentru România.

—x—

D-lŭ Vasilie *Morariu*, fiiulŭ Metropolitului din Bucovina Silvestru Morariu, şi d-şóra Olga de *Stamati* îşĭ vorŭ serba cununia la 28 Maiu (9 Iunie.)

—x—

Ni se scrie: In 17 Maiu n. ridicându-se nisce norĭ grei dinspre Şimlĕu şi Nuşfalău, adecă de către sudvestŭ, veniră în direcţiune nordostică vĕrsândŭ ântêiu grindină (ghiaţă, pétră) curată, apoi o plóiă torenţială preste hotarulŭ comunei *Zalnocŭ*. Grîndina a fostŭ mare de mărimea ouĕlorŭ de porumbŭ, dér au fostŭ fire şi de mărimea unui orologiu de busunarŭ. N'am informaţiunĭ despre dauna ce au suferitŭ alte comune, dér locuitorii comunei Zalnocŭ au multă daună în holde, carĭ fiindŭ grase şi săcările cu spiculŭ afară, parte au fostŭ culcate la pămêntŭ de tempestate, parte au fostŭ lovite de grindină şi rupte. Desastrulŭ pentru acéstă comună este cu atâtŭ mai mare, cu câtŭ locuitorii suntŭ sĕrmanĭ şi au de solvitŭ multă restanţă de dare, precum şi spesele cu massărei, carea acuma decurge. *„Ausonia."*

—x—

In sĕptĕmâna trecută s'au prenotatŭ în suburbiulŭ Scheiu alŭ *Braşovului*, de către o comisiune militară, încvartirărĭ de trupe în casele locuitorilorŭ.

—x—

Comisiunea economică a comitatului *Sibiiu* a stabilitŭ pe anulŭ curentŭ următórele premii pentru nimicirea animalelorŭ răpitóre: 4 fl. pentru unŭ puiu de ursŭ, 6 fl. pentru unŭ ursŭ de celŭ puţinŭ 1 anŭ, 8 fl. pentru o ursóică de celŭ puţinŭ 1 anŭ, 2 fl. pentru unŭ puiu de lupŭ (care încă suge), 3 fl. pentru unŭ lupŭ care póte fugi, 5 fl. pentru o lupóică, care póte fugi.

—x—

La 2 (14) Maiu, scrie „Epoca", s'a încheiatŭ între guvernulŭ austro-ungarŭ şi guvernulŭ romănŭ unŭ arangiamentŭ, în basa căruia Austro-Ungaria renunţă a mai avea *protegiaţĭ* în România cu începere dela 1 Ianuariu 1888. S'a şi afişatŭ la consulatulŭ austro-ungarŭ din Bucurescĭ unŭ avisŭ, prin care se aduce acésta la cunoscinţa acelorŭ protegiaţĭ, şi prin care suntŭ preveniţĭ, d'a se pune în mĕsură d'a dobêndi o naţionalitate înainte de termenulŭ indicatŭ.

—x—

In ḑilele acestea a încetatŭ din viĕţă *Dr. A. Vulpeanŭ*, decanulŭ facultăţii de medicină din Parisŭ. Mórtea sa e simţită cu atâtŭ mai multă durere, cu câtŭ Dr. Vulpeanu era socotitŭ ca o celebritate medicală nu numai în Franţa, dér şi în tótă Europa.

—x—

In şedinţa din Aprilie a comisiunei administrative a comitatului *Huniădóra*, inspectorulŭ de dare a raportatŭ, că în urma relelorŭ perspective financiare sumele avisate până acum pentru procurare de cărţĭ şi foi periodice la bibliotecele scolare s'au stersŭ. Chiar şi diurnele pentru visitarea prescriselorŭ adunărĭ învĕţătorescĭ li s'au detrasŭ învĕţătorilorŭ. Zidirea edificiului scolarŭ alŭ statului promisŭ în Deva de asemenea s'a amânatŭ, acéstă scólă n'a primitŭ nicĭ măcarŭ mijlóce de învĕţămêntŭ gratis. In Simeria s'a sistatŭ relutulŭ pentru învĕţătórea de lucru, s'a sistatŭ şi léfa învĕţătorilorŭ de cantŭ din Orăştiă. In Hunedóra lipsescŭ băncile scolare, pentru care ar fi necesarŭ 50 fl., dér şi aceştia s'au refusatŭ. — Cum vedemŭ, scólele unguresci progresĕză paralelŭ cu visteria ungurĕscă, adecă dau înainte ca raculŭ.

—x—

Ministrulŭ unguresců de agricultură, industriă şi comerţŭ a concesŭ, ca în comuna *Ocurişŭ*, comitatulŭ *Bihorŭ*, sĕ se ţină în fiecare Marţĭ têrgŭ de sĕptĕmână.

—x—

D-şóra *Christeanu* a depusŭ cu succesŭ esamenele pentru licenţă în sciinţele fisico matematice la universitatea din Bucurescĭ.

—x—

Maialulŭ scolarilorŭ românĭ dela ambele scóle confesionale din *Alba-Iulia* se va ţiné în 14 (26) Maiu 1887, în berculŭ „Prater« (pre timpŭ ploiosŭ la „Sóre"). Inceputulŭ la 3 óre p. m. Preţulŭ intrărei de persónă 60 cr., de familiă 1 fl. 50 cr. v. a. Venitulŭ curatŭ este menitŭ pentru biblioteca scolară. *Comitetulŭ arangiatorŭ*. Supra solvirile se vorŭ chita pre cale ḑiaristică.

La facultatea de litere din Bucurescĭ.

Cetimŭ în „Românulŭ" de Sâmbătă:

Dumineca trecută, d. Şăinénu, licenţiatŭ în litere şi'n filosofiă, autorulŭ folositórelorŭ şi eruditelorŭ lucrărĭ întitulate *Elemente Turceşti în limba română şi Ielele* (studii de mitologiă comparativă), şi-a susţinutŭ înaintea juriului facultăţii de litere din Bucurescĭ tesa pentru obţenţiunea gradului de licenţiatŭ.

Subiectulŭ alesŭ de candidatŭ este intitulatŭ *Incercare asupra semasiologiei române*. Modulŭ de a fi studiatŭ, priceputŭ şi îmbogăţitŭ cu cercetărĭ proprie şi scienţifice subiectulŭ tesei sale a atrasŭ eminentului tênĕrŭ laudele facultăţei. Tesa sa e unŭ evenimentŭ în tăcuta nóstră facultate de litere; ea este fără îndoială cea mai originală din puţinele câte s'au susţinutŭ până acum.

Juriulŭ, presidatŭ de d. B. P. Haşdĕu şi compusŭ din d-nii Francudi, Maiorescu, Frollo şi Quintescu, a recunoscutŭ meritele lucrării în cestiunile puse recipiendarului.

La finele şedinţei, intrândŭ pentru a anunţa d-lui Lazăr Şăineanu hotărîrea juriului, preşedintele, d. B. P. Haşdĕu a rostitŭ următórele cuvinte:

„Domnule Şăinene! Nemuritorulŭ mitropolitŭ Dosofteiŭ ḑice într'unŭ locŭ din Vieţele sânţilorŭ: *în ce chipŭ bogătaşii doręscŭ sĕ aibă cuconĭ pe urmă la avuţia lorŭ, aşa şi filosofii la dăscălia lorŭ doręscŭ sĕ lase ucenicĭ pe urmă.*

„Ca istoricŭ, ca filologŭ, ca limbistŭ, lasŭ şi eu trei ucenicĭ, de carĭ am tot dreptulŭ de a fi mândru: unulŭ d. *Tocilescu*, este astăḑĭ colegŭ alŭ meu, şi aşĭ dori ca şi cei lalţi doi, d. *Bianu* şi d-ta, sé-mĭ fiţĭ de asemenea colegĭ cu o ḑi mai curêndŭ.

„In cursŭ de anĭ îndelungaţĭ, două scolĭ diametralmente opuse, de o potrivă tendenţióse, dér fiăcare într'o altă direcţiune, pretindeau a studia naţionalitatea română. Una era mişcată de unŭ patriotismŭ rĕu înţelesŭ, care o făcea sĕ vadă pretutindenĭ numai acuila romană; cealaltă se sbuciuma a înegri némulŭ românescŭ pe tóte terimurile, scălciindŭ originele nóstre, caracterulŭ nostru, trecutulŭ şi nisuinţele.

Din cele două scolĭ, cea pretinsă patriotică era mai bună, căcĭ celŭ puţinŭ ea pleca dela inimă; pe când cealaltă era minată de patime sêu — ceea ce este şi mai rĕu — de nisce interese clandestine.

„Dér ambele au începutŭ sĕ dispară, dândŭ locŭ unei scolĭ curatŭ sciinţifice, care urmăresce adevĕrulŭ şi numai adevĕrulŭ.

»Cercetările d-tale de până acum, şi mai alesŭ ultima lucrare, asigură *unŭ agerŭ luptătorŭ* în sinul acestei nouĕ direcţiunĭ. Felicitându-te, îmĭ pare bine de a ţĭ vesti că *Facultatea te-a admisŭ cu tóte bilele albe.*

La rêndulŭ nostru, felicitămŭ şi noi pe noulŭ licenţiatŭ şi-i urămŭ aceeaşĭ ardóre şi acelaşĭ succesŭ la muncă şi de aci înainte ca şi în trecutŭ.

Asupra *Semasiologiei* vomŭ reveni la timpŭ. Amŭ voitŭ de rêndulŭ acesta a semnala susţinerea tesei şi a

ne bucura împreună cu toţĭ iubitorii studielorŭ înalte de faptulŭ, că Facultatea de litere din Bucurescĭ dă din când în când, deşi rarissim, semne de bună şi scientifică viéţă.

Esposiţiunea de antichităţĭ din Viena.

La esposiţiunea de antichităţĭ, Metropolia Bucovinei — scrie unŭ corespondentŭ din Viena diarului „Galaţii" — a espusŭ în luna trecută 41 obiecte, între carĭ acelea carĭ au provocatŭ admiraţiunea visitatorilorŭ prin vechimea şi măestria lorŭ suntŭ următórele:

O cădelniţă de argintŭ aurită în greutate de 4 kgr. din mănăstirea Putna, dăruită de Ştefanŭ celŭ Mare la 1470. Unŭ aerŭ lungŭ de patru metri, şi latŭ de doi şi jumĕtate totŭ din Putna, cusutŭ cu firŭ de aurŭ şi de argintŭ, dăruitŭ de Bogdanŭ, fiulŭ lui Ştefanŭ celŭ Mare la 1490. Unŭ acoperemêntŭ de mormêntŭ representândŭ pe Maria, a doua soţiă a lui Ştefanŭ celŭ Mare, cu data 1477. O cruce de lemnŭ sculptată cu multă măestriă şi ferecată cu argintŭ, dăruită de Iónŭ Părcălabu de Orheiu la 1566 din mănăstirea Dragomirea. O perdea pentru uşile împĕrătescĭ, representândŭ adormirea Maicei Domnului, lungă de trei şi jum. şi lată de doi metri cusută cu aurŭ şi cu argintŭ, dăruită de Bogdanŭ fiulŭ lui Ştefanŭ celŭ Mare la 1510 din mănăstirea Putna. O evangheliă cu foile de pergamentŭ, în slavona, cu scórţele de argintŭ poleite, dată de Ştefanŭ celŭ Mare fără dată. Altŭ aerŭ de mărimea celui de mai susŭ cusutŭ în aurŭ şi argintŭ dăruitŭ de Ieremia Movilă la 1606 din mănăstirea Suceviţa.

Străinii nu se puteau sătura privindŭ măestria cu care Moldovenii din timpurile acelea sciau sĕ înfrumseţeze obiectele sfinte

Vinulŭ de Tocaiu.

Mĕi frate vino 'n raiu
De ţi-ai uritŭ alŭ tĕu traiu,
Că curge vinulŭ prin raiu
Ca şi celŭ dela Tocaiu.
(Cântecŭ vechiu popularŭ).

Multe ramurĭ de economiă şi industriă s'au recomandatŭ poporului nostru spre imbunătăţirea sorţii amărite, dér că prin o vinicultură raţională — acolo unde se póte — s'ar da unŭ impulsŭ giganticŭ stărei amorţite în care se află adĭ poporulŭ ţĕranŭ românescŭ, încă nu am cetitŭ.

Patria viţei de viă e Taurus, Caucasulŭ şi Araratulŭ. De acolo s'a adusŭ viţa mai întâiu prin impĕratulŭ Romanilorŭ Probus în anulŭ 281 d. Ch. şi s'a sădıtŭ la comanda acestui împĕratŭ de soldaţĭ în Sirmiu. Colonii lui Trajanŭ din Dacia nu au avutŭ scire despre viţă, ér mai târdiu, sub iobăgia îndelungată, nu s'au îndeletnicitŭ cu ea, căcĭ pămêntulŭ nefiindŭ alŭ iobagiulu̇i, proprietarulŭ după placŭ lua dela iobagiu pămêntul̇ile Aşa poporului românŭ nu i se póte imputa negligenţa viniculturei. Adĭ însĕ relaţiunile suntŭ puţinŭ mai favorabile.

A mână cu opulŭ: „Antonii Szirmay, Notitia topografica polit. comitatus zempleniensis 1803« mĕ voiu încerca a schiţa câte ceva din istoriculŭ vinului de Tocaiu.

Plantaţiunea viţei s'a făcutŭ cum am disŭ prin împĕratulŭ Probu în Sirmiu. De aci s'a lăţitŭ şi la Panonĭ, căcĭ la descălecarea Ungurilorŭ la Szerencs lângă dealulŭ Tarczal (dealulŭ Tocaiului) *fecerunt magnum áldomás*, — viile déră erau deja cultivate, déră cu devastaţiunea Tatarilorŭ în 1241, 3 anĭ fiindŭ părăsite, regele Bela IV aduse şi aşedă colonii italice în opidulŭ Patak, Olasz, Liszka, Oiaszi, astfelŭ viile s'au restauratŭ de nou şi viţele s'au înlocuitŭ cu viţe de Italia.

Vinulŭ de Tocaiu şi-a căştigatŭ mai târdiu renumele, când pe la anulŭ 1560 vierii au începutŭ cu săpatulŭ de 3 orĭ, şi cu culesulŭ de tómnă mai târdiu, aşteptândŭ până ce bóbele mai nobile s'au uscatŭ, storcêndŭ din ele esenţa — *Ausbruch*, — ér cu drojdiile au întăritŭ mustulŭ de vinŭ *mászlás* şi *szomorodni*.

Szirmay amintesce ca tradiţiune despre viile de Tocaiu, — ca atarĭ figuréză şi celŭ de Mád, Tállya, Tolcsva, Liszka, Patak, — cumcă la conciliulŭ tridentinŭ în 1562 fiindŭ episcopulŭ de Cincĭ biserici, Georgiu Draskovics, la mésa papală pe lângă alte vinurĭ, 600 soiurĭ de Italia, episcopulŭ a îmbiatŭ Papei alŭ sĕu de Tállya, *et unde?* întrebă Papa, — ex Tállya! rĕspunse episcopulŭ, ér Papa încântatŭ de calitatea vinului replică: „*Summum pontificem talia vina decent*".

Szirmay amintesce între soiurile viţei italice următórele: furmintu = forro minhio, — formiani pocula coles (Horaţiu). Romonya = romana se numesce şi adĭ, Goheru e viţă de Malvasia, Madárkás e furmintŭ mĕruntŭ, Muscatelŭ viţă asiatică, frunda teiului — hársfalevelü, Balafantu, aceste soiurĭ dau bóbe uscate roşiue — malazsa.

Szirmay mai amintesce despre aurulŭ vegetalŭ, ce s'ar desvolta pe viţele şi strugurii dela Tocaiu, care în seclulŭ trecutŭ atâta svonŭ a produsŭ la literaţii de atuncĭ; s'a doveditŭ însĕ că nu e altceva decâtŭ ouĕle unui insectŭ micuţŭ de colóre galbină.

*

Făcêndŭ o escursiune în partea sudostică a comitatului Zemplinŭ în Ungaria, am vĕdutŭ oraşele învecinate: Tocaiu, Tarczal, Mád, Tolcsva, Tállya, Liszka, Erdőbénye, Sárospatak, Ujhely, de ½ óră unulŭ de altulŭ depărtate, fără de sate impejurŭ, fără proletariatulŭ atâtŭ de necesarŭ la lucrulŭ câmpului, aceste oraşe suntŭ în stare înfloritóre, poporulŭ se îmbracă şi se nutresce bine, îşĭ învinge dările, c'unŭ cuvêntŭ este: îndestulitŭ cu sórtea, — şi décă vomŭ urmări cu atenţiune firulŭ economiei după care trăesce, modulŭ cum economiséză, ne convingemŭ că celŭ mai esenţialŭ contingentŭ alŭ bunăstărei lorŭ provine din cultura viilorŭ.

Agricultura de aicĭ se ocupă cu semĕnatulŭ grâului, secărei, ordului, ovĕsului, cartofilorŭ şi meiului, ér păpuşoiu (cucuruzŭ) câtŭ mai puţinŭ, ér grosulŭ economiei se razimă pe vinicultură, productele cereale fluctuéză adeseorĭ în preţŭ, vinulŭ însĕ totdéuna îşĭ ţine preţulŭ.

Ce se atinge de vinŭ observezŭ următórele: că calitatea vinului depinde dela momentele următóre: 1. Situaţiunea pămêntului către médă-di, către sóre. 2. Soiulŭ pămêntului de sub viiă, 3. Soiulŭ viţei. 4. Lucrarea, cultivarea viţei.

Viile de aicĭ se află tóte pe dealurĭ, pe cóste în faţa sórelui de médădi, cu puţină variaţiune, însĕ şi acéstă puţină declinare către apusŭ orĭ rĕsăritŭ produce în calitatea vinului o deosebire fórte mare.

Câte dealurĭ şi cóste mai suntŭ prin sermana nóstră patriă, Ardealulŭ, acomodată spre prăsirea viţei de viă, incepêndŭ dela Lăpuşulŭ unguresců către Deşiu, Betleanu, Bistriţa, Reghinŭ, Câmpia tótă, Selagiu, Chiorŭ, comit. Turda, Blaşiu, Mediaşiu, către Deva, şi spre Bănatŭ. — unde pe acele dealurĭ, pentru carĭ sermanulŭ ţĕranŭ românŭ plătesce numai înzadarŭ darea, căcĭ nimicŭ nu producŭ, viia ar prii de minune? —

Dér se revinŭ éră la Tocaiu, cu vinulŭ ca din raiu.

Dealurile pe aicĭ ca şi pe alte locurĭ constau din *calcitŭ*, pétră vărósă, *silicitŭ*, pétră cremenósă, precum şi din alte petri şi *trachyte*, pămêntulŭ din viiă este argilosŭ în deosebite colorĭ, teritoriulŭ vinului dela Tocaiu până la S. A. Ujhely se numesce „*Hegyallya*", cele mai multe vii se apleca către rĕsăritŭ amédi, ér vinulŭ mai excelentŭ se face totdéuna în covata (albia) ce se înclină spre amédĭ. Ţinutulŭ Hegyallya e scutitŭ de vêntulŭ nordicŭ prin pădurĭ şi munţii Carpaţĭ, de către rĕsăritŭ se întinde şesulŭ celŭ largŭ brăsdatŭ de apele Tisa şi Bodrogulŭ, pe unde adeseorĭ bate vêntulŭ cu sĕptĕmânile, dér chiar acestŭ vêntŭ e princiosŭ viilorŭ, scutindu-le de gerŭ şi véra după ploi calde de opărélă — pe aicĭ: *öböly*. — Acéstă opărélă se observă adeseorĭ şi la cereale, încâtŭ după ploi calde fără vêntŭ arşiţa sórelui deodată dobóră vegetaţiunea, holdele şi alte sĕmĕnăturĭ în 1—2 dile se nimicescŭ.

*

Soiulŭ viţei contribue la bunătatea vinului într'atâtŭ, încâtŭ unele soiurĭ aducŭ róde multe, dĕr apĕtóse, ér altele mai puţine şi mai nobile, şi chiar acesta e punctulŭ cardinalŭ pentru care proprietarulŭ mai cu putere primesce pentru vinulŭ sĕu mai bunŭ preţŭ ca celŭ mai sĕracŭ; celŭ dintâiu prăsesce soiurĭ mai nobile, celŭ din urmă din contră ochesce mai multŭ la cantitate decât la calitate, sporesce soiurĭ carĭ aducŭ strugurĭ mulţĭ, câtŭ de graşĭ, dér apătoşĭ.

Până acum 20—30 soiurĭ de viţe suntŭ cunoscute şi cultivate în „Hegyallya" ér cultura e preste totŭ una şi aceeaşĭ. Soiurile suntŭ: 1. Furmintŭ, 2. Rislingŭ, 3. Muscatelŭ. 4. Gohern, 5. Isabella, 6. Balafantŭ, 7. Pĕtrinjelŭ, 8. Teiosu, 9. Purcinŭ negru, 10. Dinca, 11. Sirmiu verde, 12. Bacatorŭ. 13. Iardanŭ, 14. Ţiţa caprei, 15. Códa oii, 16 Burduhosu. ş. a. totŭ soiulŭ axe şi varietăţĭ, colórea vinului preste totŭ e galbenă închisă până la suriă, mai escelentŭ se produce la Tocaiu ca ţinutulŭ celŭ mai sudicŭ din »Hegyallya". Dealulŭ Tocaiului e unŭ vulcanŭ stinsŭ, de câteva mii metri înaltŭ, plantatŭ de tóte laturile cu viiă, alocurea aşa petrosŭ şi piedişŭ, încâtŭ cu prafŭ de puşcă se sparge stânca ca sĕ se pótă planta viia.

Însĕ nu atâta vinulŭ, câtŭ bóbele uscate potenţéză preţulŭ vielorŭ, în anii priincioşĭ, décă în Augustŭ şi Septemvre domnesce căldura de lipsă, atuncĭ jumĕtate bóbele se rĕscocŭ, se uscă, şi culegêndu-se separatŭ se vêndŭ séu ca rosine, séu se ştórce din ele esenţa — Ausbruch — din care o bute costă 2—300 fl. Aceste bóbe storcêndu-se în vinŭ se produce vinulŭ disŭ *szomorodni* şi *maslaşŭ*. Preţulŭ vinului se calcutéză după vasŭ, pe aicĭ vasele — buţile — suntŭ cam de-o mărime — de regulă 120—130 litre şi se vinde totŭ în vase nouĕ, preţulŭ unui butoiu de vinŭ mai finŭ este la Sárospatak 50—80, mai ordinarŭ 20—30 fl. la ómenĭ mai sermanĭ se capĕtă cu 10—15 fl.

De regulă vinulŭ se trage de pe drojdii în lunile de érnă, vinulŭ se mănuesce curatŭ. Caracteristiculŭ vinului de pe aicĭ este o amărélă plăcută, care îlŭ distinge de altele. Durere de capŭ nu causéză, însĕ pentru folosire cu ape minerale nu e prea acomodatŭ.

Esportul se face mai alesŭ în străinătate, dela Tocaiu se transpórtă în Francia pentru a face din elŭ Champanié şi în Germania. Cumpĕrătorii suntŭ mai ales Evreii carĭ se tĕrguescŭ cu sĕptĕmânile şi cumpĕră mai alesŭ en gros, apoi trecŭ în comitatele de susŭ, la Caşovia, Eperjes ş. a. Taxa de transportŭ cu trenulŭ de unŭ butoiu până la Maramureşŭ este 1 fl. — Am amintitŭ că vinulŭ se mănuesce pe aicĭ curatŭ, cu tóte aceste décă l'ai arvunitŭ — sigiléză-lŭ!

Sĕ nu retacŭ alŭ doilea factorŭ însemnatŭ cu privire la bunătatea vinului de pe aicĭ — şi acela e o pivniţă bună (celariu) érna caldă şi véra rece. Pivniţele pe aicĭ suntŭ tóte în dĕlŭ séu în ţĕrmure săpate, suntŭ uscate, afunde de 5—10 orgii, în pivniţă alte obiecte afară de vinŭ nu se păstréză. Cine déră se cugetă a planta viiă, sĕ-şĭ facă preliminariu şi de-o pivniţă acomodată. (Finea va urma).

Apelŭ.

Din prima şi până la finea lui Iulie n. c. se va deschide la scóla confesională gr. catolică din Mureşŭ Ludoşŭ cursŭ de industriă de casă, în care se va propune:

1. Impletitulŭ de coşercuţe elegante, din nuele giluite de răchită şi cuptuşite cu caşmirŭ de diferite colorĭ. 2. Impletitulŭ de coşercĭ de mână de érbă marină şi ornate cu trestiă sclipiciósă, în diferite colorĭ şi mărimĭ, fórte elegante. 3. Auritulŭ ramelorŭ de icóne şi oglindĭ provĕdute cu cirade şi imaginĭ.

Afară de aceste: împletitulŭ din spetéză alŭ corfelorŭ, tapetelorŭ, rogojinelorŭ de patŭ etc etc.

Onoraţii domnĭ colegĭ, carĭ se interesézá de progresarea copiilorŭ şi în industria de casă, suntŭ rugaţĭ cu tótă stima, ca până la terminulŭ de mai susŭ sĕ binevoiéscă a trimite la subscrisulŭ 3 fl. v. a. pentru procurarea materialelorŭ necesare.

Instrucţiunea va fi gratuită. Pentru costŭ, cvartirŭ şi spălatŭ se va îngriji subscrisulŭ pe câtŭ se va puté cu preţurĭ moderate.

Mureşŭ Ludoşiu, 20 Maiu 1887 st. n.

Teodorŭ Fekete Negruţŭ.
învĕţătorŭ.

Mulţămită publică.*)

Cu ocasiunea representaţiunei teatrale împreunată cu jocŭ, ce s'a arangiatŭ aicĭ la 8 (29) Ianuarie a. c. în folosulu şcólei nóstre confesionale, au binevoitŭ a suprasolvi următorii d-nĭ: Alexandru Belle, protopreore în Branŭ, 1 fl. 80 cr.; George Popŭ Grideanu, magistru postalŭ în Comana infer., 80 cr.; George Babeşiu, vicenotarŭ în Poiana-mĕrului 40 cr., Georgiu Radu, cassarŭ, 40 crucerĭ.

Fără a lua parte la petrecere au binevoitŭ prin contribuirile lorŭ a ne da dovedĭ despre bună-voinţa ce o ţaţă cu causa nóstră şcolară: din Zĕrnescĭ d-nii: Nicolau Garoiu, adv., care nĭ-a trimisŭ 1 fl.; Iónŭ Danu. v.-protopopŭ 60 cr.; Iónŭ Străvoiu, învĕţătorŭ, 1 fl ; Georgiu Proca, învĕţătorŭ în Rĕsnovŭ, 1 fl. 20 cr.; Andreiu Herberth, conducĕtorŭ de fabrică, 1 fl. 20 cr.

Intregŭ venitulŭ petrecerei a fostŭ 40 fl., din carĭ subtragêndu-se speseie de 32 fl. 73 cr., rĕmâne venitŭ curatŭ 7 fl. 27 cr. v. a., carĭ s'au şi predatŭ eforiei şcolare din locŭ.

Subscrisulŭ îmĭ aflu o plăcută datorinţă a aduce prin acéstă mulţămita mea sinceră, atâtŭ on. participanţĭ, carĭ ne-au înveselitŭ prin presenţa d-lorŭ, câtŭ şi tuturorŭ marinimoşilorŭ contribuenţĭ, carĭ au binevoitŭ a îmbrăţişa causa nóstră. Recomandându-ne în fine şi pe viitorŭ atenţiunei acestorŭ marinimoşĭ d-nĭ, am onóre a mĕ subscrie.

In numele comitetului arangiatorŭ,

Nicolau V. Popŭ,
învĕţătorŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

TIMIŞÓRA, 23 Maiu. — Pe întregŭ teritorulŭ comitatelorŭ Timişora şi Torontalŭ suntŭ inundărĭ în urma continuelorŭ ploi torenţiale. Multe mii de jugĕre stau sub apă, stăvilarele Timişului şi Begei au fostŭ rupte în multe locurĭ. Locuitorii din mai multe localităţĭ s'au mutatŭ în alte părţĭ. Puterea publică de lucru e pusă în mişcare şi lucréză di şi nópte.

BUCURESCĬ, 23 Maiu. — Erĭ 22 (10) Maiu din incidentulŭ aniversărei încoronărei s'a oficiatŭ cu solemnitate unŭ Te Deum, apoi au fostŭ trecute trupele în revistă, cu care ocasiune Maiestăţile Lorŭ au fostŭ entusiasticŭ aclamate.

*) Intârdietă din causa lipsei de spaţŭ. — Red.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena
din 21 Maiu st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	101 90
Rentă de hârtiă 5%	87.95
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97 75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 50
Bonurĭ rurale ungare	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 60
Bonurĭ rurale transilvane	104 60
Bonurĭ croato-slavone	104.70
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	120.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	121 50
Renta de hărtiă austriacă	81 10
Renta de arg. austr.	82 25
Renta de aurŭ austr.	112 40
Losurile din 1860	135.75
Acţiunile băncel austro-ungare	880 —
Act. băncel de creditŭ ung.	284.75
Act. băncel de creditŭ austr.	281.30
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 98
Napoleon-d'orĭ	10.04
Mărcĭ 100 împ. germ.	62.37
Londra 10 Livres sterlinge	127.10

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 8 Maiu st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	92—	92½
Renta rom. amort. (5%)	94—	95—
» convert. (6%)	86—	88½
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	105½	106—
» „ „ (5%)	89—	89½
» » urban (7%)	102¼	103—
» » » (6%)	95—	96—
» » » (5%)	86—	86½
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	15.25	15.75
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.02	2.03

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 23 Maiu st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.68	Vênd.	8.70
Argint românesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	10 01	»	10.07
Lire turcescĭ	»	11.35	»	11.40
Imperialĭ	»	10.35	»	10.40
Galbenĭ	»	5.91	»	5.95
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	111.—	»	112.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

ABONAMENTE
la
„Gazeta Transilvaniei“

se potŭ face cu începerea dale 1 şi 15 ale fiecărei lunĭ, mai uşorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se şi poşta ultimă.

Preţulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ . . . . 3 fl. —
„ şése lunĭ . . . . 6 fl. —
„ unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

„ pe trei lunĭ . . . . 10 francĭ
„ şése lunĭ . . . . 20 „
„ unŭ anŭ . . . . 40 „

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

TARIFA
anunţurilorŭ şi inserţiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6.
Pentru inserţiunĭ şi reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirĭ de 3— 4 orĭ 10%
„ „ „ 5— 8 „ 15%
„ „ „ 9—11 „ 20%
„ „ „ 12—15 „ 30%
„ „ „ 16—20 „ 40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ 50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ
Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	—	7.30
Predealŭ	—	—	—	1.14
	—	—	—	—
Timişŭ	—	—	—	1.45
Braşovŭ	—	—	—	—
	7.47	—	4.16	2.32
Feldióra	8 24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5 43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Haşfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighişóra	11.29	—	9.19	—
	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediaşŭ	12.29	—	10.57	—
Copşa mică	12.44	—	11.19	—
	1.05	—	11.31	—
Micăsasa	1.34	—	11.52	—
Blaşiu	1.46	—	12.31	—
Crăciunelŭ	2.09	—	12.48	—
Teiuşŭ	2.39	—	1.22	—
Aiudŭ	3.01	—	2.18	—
Vinţulŭ de susŭ	3.08	—	2.48	—
Uióra	3.14	—	2 56	—
Cucerdea	3.53	—	3 64	—
Ghirişŭ	5.10	—	4 51	—
Apahida	5.30	—	5.28	—
Cluşiu	—	—	5 56	—
	—	6.03	—	8.00
Nedeşdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirişŭ	—	—	—	9.32
Stâna	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	—	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velinţe	—	—	—	3.54
Oradia-mare	—	9.13	—	4.05
	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1.23	7.28
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena	—	—	2.15	—
	—	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11 05	3.58	7.38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.06	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9 41	2 17	—
Mezö-Telegd	—	7.33	10 19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriş	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeşdu	—	—	4.58	6.24	—
Cluşiu	—	10.28	5.26	6.43	—
	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriş	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea	1.01	—	—	—	9.53
	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1.13	—	—	—	10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.41	—	—	—	10.48
Teiuşŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2.35	—	—	—	12.12
Blaşŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copşa mic.	3 36	—	—	—	1.32
Mediaşŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	—	—	3.03
Sigişóra	5.12	—	—	—	3.49
Haşfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Braşovŭ	9.21	—	—	—	9.15
	—	—	1.55	—	—
Timişŭ	—	—	2.53	—	—
Predealŭ	—	—	—	—	—
	—	—	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vinţulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Şibotŭ	12.52	—	4.50
Orăştia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborşin	5 30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9 33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10 27
Paulişŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovaţŭ	7.59	—	11 25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok	8.42	—	4 52
	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok	11.20	12.41	—
	4.10	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	7.04
Glogovaţŭ	4.43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulişŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5 41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bêrzova	6.28	7.55	—
Soborşin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.58	—
Branicĭca	9 19	10.17	—
Deva	9 51	10.42	—
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăştiă	11.11	11.37	—
Şibotŭ	11.43	12.—	—
Vinţulŭ de josŭ	12 18	12.29	—
Alba-Iulia	12 36	12.46	—
Teiuşŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6 33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroşeni

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Haţegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Baniţa	3.05	—	6.40
Petroşeni	3.37	—	7.12

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroşeni—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroşeni	10 07	—	6.10
Baniţa	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Haţegŭ	12.42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica lui Martin Kopony, Zernescĭ